

Høringssvar: Velferdspolitisk plattform 2026

Velferdstinget i Gjøvik, Ålesund og Trondheim takker for muligheten til å komme med innspill til Velferdspolitisk plattform 2026. Det er positivt at NSO inviterer til bred involvering i utviklingen av sentrale politiske dokumenter som legger føringer for studentvelferden nasjonalt.

Vi vil innledningsvis trekke frem at plattformen inneholder flere gode og viktige forslag som, dersom de realiseres, vil bidra til bedre studentvelferd. Særlig vil vi fremheve støtten til studentfrivilligheten (bl.a. linje 350-361), styrking av det psykiske helsetilbudet for studenter (linje 259-275), tiltak for mer studenttilpassede helsetjenester som fastlegeordninger (linje 286-295), samt forslaget om at studentbarnehager i regi av samskipnadene skal kunne unntas kravet om å være egne rettssubjekter (linje 384-385). Dette er tiltak vi i stor grad stiller oss positive til.

Generelle tilbakemeldinger

Samtidig som det finnes flere gode forslag i plattformen opplever vi at dokumentets struktur til tider fremstår som uoversiktlig. Flere tematikker, særlig knyttet til samskipnadenes rolle, studentfrivillighet og helse, behandles i flere ulike kapitler (for eksempel kapittel 5, 6 og 7). Dette gjør det vanskelig å få en helhetlig forståelse av politikken, og vi mener dokumentet ville blitt styrket av en tydeligere tematisk avgrensning og mindre overlapp mellom kapitlene.

Videre opplever vi at plattformen flere steder i større grad peker på konkrete løsninger enn på hvilke problemer man søker å løse. En tydeligere problemforståelse ville gjort det enklere å vurdere om de foreslåtte tiltakene faktisk er hensiktsmessige, og lagt bedre til rette for politisk diskusjon om alternative løsninger.

Studentøkonomi

Når det gjelder studentøkonomi, mener vi at omtalen av incentivordninger for gjennomføring på normert tid bør vurderes endret (linje 84-86). Slike ordninger har tidligere vært kritisert og ønsket fjernet, da de i liten grad bidrar til økt gjennomføring, men i stedet rammer studenter som strever, tar på seg omfattende verv, eller av andre grunner ikke har mulighet til å fullføre på normert tid. Vi mener derfor at en slik tilnærming er uheldig og lite treffsikker.

Bolig

Innen studentboligpolitikken vil vi understreke at det først og fremst må være studentsamskipnadene som skal tilby studentboliger (linje 202-205). Samskipnadene må prioriteres når det gjelder tilskudd fra Husbanken, og tilskudd til rehabilitering av samskipnadenes eksisterende bygningsmasse bør komme før tilskudd til andre boligstiftelser eller ideelle aktører (linje 228-232). Dette er avgjørende for at samskipnadene skal kunne bygge gode studentboliger, og sikrer også at overskuddet kommer studentene til gode, gjennom andre velferdstilbud, som blant annet studenthelsetilbud.

Videre mener vi at punkt 4.1.5 som omhandler at studielån ikke skal medregnes ved vurdering av samlet gjeldsbyrde ved boliglån (linje 216-218) bør strykes. Dagens praksis fungerer som et viktig sikkerhetsnett for å forhindre at unge låntakere tar opp lån over evne, og bidrar til å redusere risikoen for alvorlige økonomiske problemer og personlig konkurs.

Når det gjelder utforming av studentboliger, mener vi at miljømessige hensyn og sosial bærekraft må prioriteres tydeligere, og ikke underordnes lave leiepriser alene (linje 244-247). Husleien skal selvsagt være lav nok til at studentene har råd til å bo og at boligene virker prisregulerende i det private markedet, men dette må ikke gå på bekostning av gode fellesarealer, sosiale møteplasser og miljøvennlige materialvalg.

Vi mener også at tildelingskriteriene for studentboliger bør fastsettes av velferdstingene eller det øverste studentpolitiske organet som samarbeider med den lokale samskipnaden. Dette skal gjøres i dialog med samskipnaden (linje 248-251). Dette sikrer lokal tilpasning og reell studentmedvirkning.

Studenthelse

Når det gjelder studenthelse, er det viktig å tydeliggjøre at det offentlige har hovedansvaret for helsetjenester, og at samskipnadenes tilbud skal være supplerende (linje 259-262). Samskipnaden sikrer derfor et bedre helsetilbud enn det som er tilgjengelig for befolkningen ellers, noe som er nødvendig når man ser at mange studenter sliter.

I dag finansieres store deler av samskipnadenes helsetilbud gjennom semesteravgiften. Dersom NSO ønsker økt offentlig finansiering, bør det presiseres tydelig hvilket forvaltningsnivå som skal ha dette ansvaret (linje 261-262).

Vi støtter forslaget om fastlegetjenester i regi av samskipnadene, men mener tilbudet også bør inkludere vitenskapelig ansatte (linje 291-294). Dette vil gjøre tilbudet mer praktisk gjennomførbart ved å gi fastlegene en mer representativ pasientgruppe, og samtidig sikre at internasjonale doktorgradsstipendiater, som regnes som ansatte og ikke studenter, får tilgang til fastlegeordningen.

Studentliv

Studentfrivillighet er svært viktig for sosial inkludering og god psykisk helse. Det er viktig at alle har mulighet til å delta i frivilligheten, uavhengig av funksjonsevne, etnisk opprinnelse og norskkunnskaper, blant annet. Likevel ser vi det ikke som hensiktsmessig at alle organisasjoner streber etter å være åpne og tilgjengelige for alle studenter (310-312). Det finnes flere eksempler på organisasjoner, som blant annet linjeforeninger og interesseorganisasjoner som rekrutterer fra en bestemt gruppe, og samtidig er svært viktige for studentkulturen. Det bør heller presiseres at det bør finnes studentorganisasjoner som passer for alle grupper studenter så alle kan finne et fellesskap hvor de hører hjemme.

Vi ønsker også å påpeke at studenters egne evner til tider fremstår som undervurdert. Dette gjelder blant annet formuleringen knyttet til behov for fritak fra lover og forskrifter som gjør drift av studentforeninger utfordrende (364-365). Selv om tilrettelegging er viktig, mener vi det bør vises større tillit til studenters evne til å tilegne seg kunnskap om lover, forskrifter og

organisasjonsdrift. Samskipnadene bør tilby kurs for de som ønsker å opprette studentorganisasjoner hvor de får informasjon om relevante lover og forskrifter.

Studentsamskipnader

Kapittel 7 om studentsamskipnader bør etter vår vurdering vurderes fjernet i sin nåværende form. Samskipnadenes rolle og virksomhet omtales allerede i de øvrige kapitlene, og et eget kapittel bidrar til gjentakelser og svekker flyten i dokumentet (ref. det første avsnittet under "generelle tilbakemeldinger").

I tillegg vil vi understreke at lokal forankring av samskipnadene er avgjørende. Forslaget om å etablere én nasjonal studentsamskipnad (linje 414-418) vil gjøre lokale tilpasninger vanskeligere, svekke reell studentinnflytelse og innebære betydelige kostnader. **Vi foreslår derfor at punkt 7.2 strykes i sin helhet.**

Avslutningsvis vil vi påpeke at semesteravgiften ikke bør KPI-justeres automatisk. Det må fortsatt være opp til de lokale studentdemokratiene/velferdstingene å fastsette semesteravgiften, og eventuelle økninger bør kun gjennomføres dersom man lokalt mener dette vil bidra til bedre studentvelferd (linje 437-440).

Mer detaljerte innspill kan finnes i høringssvar fra Velferdstingene i Norge. Vi takker igjen for muligheten til å komme med innspill, og håper våre kommentarer kan bidra konstruktivt til videre utvikling av den velferdspolitiske plattformen.

Trondheim, 21.01.26

På vegne av Velferdstinget i Gjøvik, Ålesund og Trondheim,

Leder

Velferdstinget i Gjøvik, Ålesund og Trondheim

Tlf.: 41 59 44 40

leder@velferdstinget.no